

Uvod

Tokom dugih vekova i na svim prostorima širom sveta, prepričavanje anegdota je uvek bila omiljena aktivnost u slobodno vreme: oko beduinske logorske vatre, u književnim salonima abasidskog Bagdada, na javnim mestima, kafanama i uopšteno u satima nakon večere. Priroda anegdote u velikoj meri varira i razlikuje se. U pogledu dužine ona može biti od kratke crtice, lukavog i duhovitog odgovora, pa do onoga što doslovce predstavlja kratku priču koja se mora baviti nekim duhovitim ili visprenim izrazom, nekim izuzetnim događajem, književnom kritikom, zagonetkom ili čak (u arapskom ambijentu) nekom gramatičkom opaskom ili poučnim religioznim savetom ili primerom.

Dalje, da bi se anegdota razlikovala od bilo koje kratke šaljive priče mora da uključi i određenu istorijsku dimenziju i mora se vezati za određeni konkretni slučaj. Jer, ako bi priča počela sa: „Ulazi čovek u kafanu...“ to bi bila prosto šala, pošalica ili vic. U anegdoti s druge strane obično se ovakav događaj opisuje sa: „Kad je jednom Abul Fath ušao u kafanu...“ pri tom, ponavljam, to apsolutno ne mora imati veze sa stvarnim događajima.

Može se reći da se anegdote zbirke u arapskoj književnosti pojavljuju sa hadisom, stoga što je on organizovan u zbirke istorijski predanja o izjavama i delima proroka Muhameda i njegovih prijatelja.

Kasnije se javljaju zbirke organizovane uglavnom oko jedne teme, kao što je Kitab al-Buhala (Knjiga o Škrticama) od Džahiza, vodećeg intelektualca iz ranog abasidskog perioda, ili Akbar al-tiwal (Priče staraca) od Dinawarija. Ubedljivo najobimnije delo je zbirka anegdota Abu Ali al Muhassina al-Tunukhija, koji se nakon penzionisanja pošto je dugo godina radio kao sudija, posvetio pisanju anegdota.

Izvesna krupnija dela umetničke proze napisana su u formi kratkih priča, zgoda, epizoda, anegdota. Među tim delima dva su tako značajna i poznata da se njihovom obliku mora dati posebno mesto među licim arapske umetničke proze. Pored Kitab ul-Buhala od al-Džahiza tu je i Risalat al-Gufran od al- Maarija. Ova dela su u svojim najznačajnijim delovima sastavljena od većeg broja anegdota, odnosno epizoda koje ne povezuju nikakav zaplet ili razvijanje radnje nego samo zajednička tematika i ideja.

Predislamska proza

Predislamska proza je generalno daleko ispod predislamske poezije i u književno umetničkom i u kulturno civilizacijskom pogledu. Ona nije ni približno ostavila traga u svesti Arapa na neko bogato kulturno nasleđe i ne zauzima ni približno ono mesto koje s pravom pripada predislamskoj poeziji i zlatnim odama Mualakama.

Najraniji sačuvani skromni primeri proznog nasleđa iz predislamskog doba, a koji se ističu svojim značajem, su primeri poslovice, proročkih izreka, svečanih govora i prikaza borbi i priča o ljubavi, pustolovinama, zabavi. U Zborniku radova Islamskog teološkog fakulteta pronašla sam sledeću podel prema M. Hafizoviću:

Mesel - poslovice,

Sedž el-kuhan – proročka izreka,

Hitabe – govorništvo, i

Kissa – pripovest.

Za anegdotsku književnost ovo je bitno iz razloga što kako je to rečeno: „U poeziji stih, a u prozi anegdota, zgoda, epizoda predstavljaju jedinicu umjetničkog dela kako u pogledu sadržaja tako i u pogledu organizacije materije.“ S. Grozdanić, Na horizontima arapske književnosti. Anegdota predstavlja osnovnu jedinicu u građi proze. Pored svoje epske prirode, za anegdota je takođe tipično i odsustvo neke značajnije hronološke uređenosti i doslednosti. Ovo je uopšte tipično za arapsku književnost i verovatno je jedan od razloga zašto se roman kakav mi poznajemo na Zapadu javlja tek mnogo kasnije.

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com